

Calendula (Měsíček)

čeleď: Asteraceae

Roste od Kanárských ostrovů po Írán jako jednoletka nebo trvalka. Listy jsou jednoduché a mírně aromatické. Květenstvím je úbor v barvě oranžové až žluté. Nejznámějším druhem je *C. officinalis*.

Vyhovuje mu dobře propustná půda na plném slunci nebo v polostínu.

Množí se semeny.

Calendula arvensis (Měsíček rolní)

synonyma: *C. aegyptiaca*, *C. alata*, *C. arvensis* subsp. *aegyptiaca*, *C. arvensis* subsp. *bicolor*, *C. arvensis* subsp. *hydruntina*, *C. arvensis* subsp. *macroptera*, *C. arvensis* subsp. *malacitana*, *C. arvensis* subsp. *micrantha*, *C. arvensis* subsp. *sublanata*, *C. ceratosperma*

oblasti: Albánie, Alžírsko, Andalusie, Arménie, Ázerbájdžán, Baleáry, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Černá Hora, Egypt, Estonsko, Francie, Gruzie, Írán, Itálie, Izrael, Jordánsko, Kalifornie, Katalánsko, Korsika, Kosovo, Kréta, Krym, Kypr, Libanon, Libye, Makaronésie, Makedonie, Manitoba, Maroko, Moldávie, Německo, Polsko, Portugalsko, Řecko, Rumunsko, Sardínie, Sicílie, Sinajský poloostrov, Slovinsko, Srbsko, Sýrie, Švýcarsko, Tunisko, Turecko, Velká Británie

Roste v jižní a střední Evropě jako jednoletka. Dorůstá výšky (5 -) 10 - 25 (i 60)cm. Lodyžní listy jsou střídavé, podlouhlé až mírně kopinaté, na bázi přisedlé, uťaté až klínovité, řídce mělce zubaté s nezvlněnými okraji. Květy žlutými až světle oranžovými květy v úboru o průměru (1 -) 1,5 - 2 (i 2,5)cm. Plodem je nažka, vnější jsou úzké, dovnitř zahnuté, na hřbetě dlouze ostnitě, nápadně zobánkaté, střední jsou kratší, podkovovitě zahnuté, křídlaté, na hřbetě krátce osténkaté nebo hrbokaté, vnitřní nejmenší, prakticky stočené do prstence, nekřídlaté, na hřbetě hrbokaté. Léčivé účinky nejsou tak výrazné jako u *C. officinalis*. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *arvensis* (Měsíček rolní pravý)
- var. *bicolor*

- subsp. *macroptera*

Vyhovují mu narušená místa.

Množí se semeny.

Calendula bicolor (Měsíček dvoubarvý)

oblasti: Albánie, Alžírsko, Arménie, Ázerbájdžán, Baleáry, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Černá Hora, Egypt, Francie, Gruzie, Itálie, Izrael, Jordánsko, Korsika, Kosovo, Kréta, Krym, Kypr, Libanon, Libye, Makaronésie, Makedonie, Maroko, Moldávie, Německo, Polsko, Portugalsko, Řecko, Rumunsko, Sardínie, Sicílie, Sinajský poloostrov, Slovinsko, Srbsko, Sýrie, Španělsko, Švýcarsko, Tunisko, Turecko, Velká Británie

Roste ve středozeší jako aromatická jednoletka. Dorůstá výšky 10 - 40cm. Povrch je ochlupený. Lodyha je přímá nebo vystoupavá a větvená od báze. Listy jsou střídavé, max. krátce řapíkaté, dolní

podlouhlé až kopistovitě, tupé, horní 1/2objímavé, podlouhlé až obkopinaté, špičaté, mohou být drobně asymetricky zubaté a dlouhé 8cm. Květenstvím je samostatný vrcholový úbor průměru 2 - 3cm na dlouhé stopce, která se po odkvětu sklání k zemi, zákrovní listeny jsou čárkovité, jazykovité květy jsou žluté až oranžové, na vrcholu 3zubé a trubkovité květy jsou červenočerné. Plodem je nažka s krátkým zobánkem.

Calendula denticulata

Calendula eckerleinii

Calendula incana

Calendula lanzae

Calendula maderensis

Calendula maritima

synonyma: *C. suffruticosa* subsp. *maritima*

oblasti: Sardínie, Sicílie, Východní Kapsko

Patří mezi endemity Sicílie. Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 20 - 40cm. Stonek je ochlupený. Zprvu je vzpřímený, později poléhá. Listy mají vejčitý až čárkovitý tvar. Kvete žlutými květy o průměru 3 - 5cm.

Množí se semeny.

Calendula maroccana

Calendula meuselii

Calendula officinalis (Měsíček lékařský)

synonyma: *C. officinalis* var. *prolifera*

oblasti: Andalusie, Britská Kolumbie, Connecticut, Česká republika, Francie, Írán, Itálie, Kalifornie, Katalánsko, Kréta, Maine, Makaronésie, Massachusetts, Michigan, Německo, New Hampshire, New York, Newfoundland, Nové Skotsko, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Quebec, Velká Británie, Washington, Wisconsin

Roste ve středozeší jako jednoletka nebo krátce žijící trvalka. Dorůstá výšky (25 -) 40 - 60 (i 80)cm a šířky 30 - 40cm. Listy mají vejčitékopinatý tvar, jsou celokrajné nebo mělce zubaté, zvlněné, dlouhé 5 - 17cm, mohou mít zvlněný nebo vykouslý okraj, lodyžní jsou podlouhlé až kopinaté s uťatou až ouškatou přisedlou bází. Kvete po celé léto svítivými oranžovými květy v úboru o průměru (3 -) 4 - 5 (i 5,5)cm, jsou tvořeny mnoha úzkými jazykovitými lístky. Plodem je nažka, vnější má

krátce ostnitým hřbet, střední jsou kratší, 1/2kruhovitě zahnuté dovnitř, z obou stran křídlaté s hrbolky na hřbetě, vnitřní nejmenší, podkovovitého tvaru s hrbolky na hřbetě. Mohou se však vyskytnout i světle krémové odstíny. Patří mezi léčivé byliny. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Apricot Beauty' - květy oranžové
- 'Cream Beauty' - květy krémové
- 'Fiesta Gitana' - květy plnokvěté, béžové až oranžové
- 'Geisha Girl' - květy plnokvěté, oranžové
- 'Honey Babe' - květy oranžové až žluté
- 'Lemon Beauty' - květy žluté
- 'Orange Daisy' - výška do 20cm
- 'Princess' - květy oranžové až žluté

Vyhovuje mu dobře propustná půda bohatá na živiny, chudá na dusík a plné slunce.

Množí se semeny.

Calendula pachysperma

Calendula palaestina

oblasti: Írán

Calendula segetum

Calendula stellata

oblasti: Itálie, Maroko, Sicílie, Turecko

Calendula suffruticosa

oblasti: Andalusie, Itálie, Maroko, Sicílie, Turecko

Dorůstá výšky 15 - 50cm. Listy jsou střídavé. Květenstvím je úbor o průměru 3,5 - 4,5cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. balansae
- subsp. boissieri
- subsp. fulgida
- subsp. lusitanica
- subsp. maritima - endemit Itálie
- subsp. monardii
- subsp. suffruticosa
- subsp. tlemcensis

Calendula tripterocarpa

oblasti: Andalusie, Írán, Itálie

Patří mezi jednoletky. Dorůstá výšky 5 - 15 (i 20)cm. Listy jsou střídavé. Květenstvím je úbor o průměru 0,7 - 1cm. Plodem je nažka.

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K131.php>

http://sk2.goo.cz/zdravi_na_dlani/lecive_rostliny/mesicek.htm

<http://www.celysvet.cz/mesicek-lekarsky.php>

<http://www.fiftyfifty.cz/spolecensky-magazin/7275756/Mesicek-lekarsky-leci-nejen-nasi-kuzi.php>

<http://www.kvetenacr.cz/detail.asp?IDdetail=526>

https://www.zdravcentra.cz/cps/rde/xchg/zc/xsl/77_20795.html

<https://www.rostliny.net/>